

Mit første Møde med Sherlock Holmes

af
N I E L S B I R G E R W A M B E R G

Mr. Sherlock Holmes har vel næppe haft status i min bevidsthed så tidligt som Stauning og Christian X. Men jeg mener at have set en film om ham i Metropol-biografen i sin tid, hvor ellers Gigli plejede at tåreperse sin tenorstemme for endnu et højt C. For resten må jeg indrømme, at de mest sjæleoprivende film i mit liv, fantasiens sande djævlbesættelser, var dem, jeg aldrig fik at se. Sødmen og fordærvelsen fra de forbudne frugter indåndede jeg gennem det daglige studium på spisestuegulvet af biografannoncernes paradisiske depraverede fristelser: Dobbeltmennesket dr. Clitterhouse, Blindgadedrengene, Jesse James den Lovløse, Kvinder i Venteværelset. Selv sad jeg og svingede med benene i min barndoms venteværelse og fulgte lydigt det råd, som min ven, Greven af Monte-Christo, havde givet den lidende menneskehed: at vente og at håbe.

Men hin Sherlock Holmes-film fra slutningen af 1930'erne blev min paseseddelt til det tågernes og mysteriernes London, hvis forbryderkvarterer jeg havde fået farten af dels gennem Hector Malots Frændeløs, dels gennem Skipper Skræk-bladets serie om inderen Yarko, der vovede sig ned i kineserkvarterets rottereder på samme tid som Mick Cardby tog kampen op med Dragen og hans kumpaner. Limehouse: ordet driver af fugt og af fare, og jeg kunne ikke drømme om at ombytte East India Dock med Himalaya eller Tahiti eller endog Gurre.

Nuvel. Filmen var snurrligt nok ikke forbudt for børn, allerede et blodtab. Det drejede sig om, at professor Moriarty agtede at langfingre kronjuvelerne i Tower, og til den ende ragede han sit Stauning-skæg af, lagde Robert Koch-brillerne i skuffen og trak i polituniform. Nu var jeg den eneste i verden, der var i stand til at skelne ham fra en bobby. Jeg husker hans djævelske smil under Cardby-hjælmen, og jeg husker især en klumpfod, der var fotograferet i nærbillede, mens den marcherede sammen med sin raske pendant. Da dum, da dum, da dum. Ejermanen så man ikke, men det var tilstrækkeligt med foden, der bumpede af sted som en fortæt-tet klump af rædsel. Jeg tænker mig, at Holmes har grebet ind over for professorens anslag, men jeg har ingen erindring om hans medvirken. Amoralisk nok fokuserede jeg alene på Moriarty, hvis strategi forekom mig så indbydende, at jeg aldrig siden har opgivet håbet om at få fat i de evigt roterende diamanter.

Dernæst husker jeg vores dansklærer, hr. Holm Jørgensen, som i 2. mellem læste historien om Bruce Partington-planerne højt for os. Han sagde Mycroft med en særlig skælven i ansigtet, både fordi han desuden var engelsklærer, og fordi han havde tic. Han snøftede så inderligt, at næsen smuttede helt over ved siden af det venstre øre. Dermed var Holmes-giften gået mig i blodet, og den løve, som Androkles pillede torne ud af, og som jeg havde grædt over i smug, forekom mig pludselig tam på et for tidligt tidspunkt. Det var Holmes, der gav pote, og min ørkenvandring endte midt på Londons stenbro. Med et brøl dykkede jeg ind i tågen.

Omtrent samtidig kunne jeg i Politikens Magasin, eller var det i deres fredags-tillæg, læse beretningen om De rødhåredes Forening. Dagen efter rev jeg genboens søn, Anders, i hans gulerødshår, så han skreg. Men det er min mening, at litteraturen bør være konkret, hvis der ellers er noget ved den.

En vinteraften hørte jeg Poul Reumert monokle sig vej gennem et hørespil i rollen som Holmes. Formodentlig har han kastet sig ud i opklaringen af de forsvundne guldhorn.

Så fulgte den tidlige Storm P.-læsning, hvor Holm og Madsen samarbejdede om sagerne med Det forstenede Flyttelæs, Bøffen der skreg, Rottehullet i Hængelampen, Nasallyden i Morgenskoen, Manden med Fiskefrikadellen,

Højskolelærerens løse Manchetter, og den uhyggelige affære med Violinso-
loen i overkelnerens cigarfuttural.

Jeg var besat, og Danmark var besat, og London-tågen skaffede os en
midlertidig befrielse: Gyldendal udsendte sine øjensmertende makulatur-ud-
givelser af Sherlock Holmes-fortællingerne, hvor Kaj Olsen på forsiden
præsenterede mig for den skindmagre detektivs kontrafej. "Det tog ham en
lang time at nå stationen," stod der. Men mesterens trolddom lyste som
fosfor, og min lange time med Holmes fik aldrig ende. De Fires Tegn læste
jeg en solskinsformiddag i Liseleje henne ved den lave sofa, hvis plydsor-
namenter duvede i sommervinden. Hvem andre end Holmes har kunnet afholde
mig fra at tage til stranden? Mens fluerne og bierne gav deres bespændte
summen til kende i vinduerne og de vilde roser, antog Jefferson Hope (i En
Studie) fysiognomi efter Gutzon Borglums klippevægsansigt af præsident
Jefferson, indhugget i et bjerg i Syd-Dakota. Det havde jeg set et billede
af i Tidens Kvinder, og jeg ønskede som nævnt at være konkret.

"Den bedste af dem alle," sådan lød det blodrøde statement på bagsiden
af Gyldendal.

Netop.

Sherlockiana, 1979, nr. 2-3